

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 22. fórum

Tudomány: válaszok a globális kihívásokra

November 17-én került sor *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* rendezvénysorozat nyitóünnepségére az EME és a KAB közös szervezésében. A hagyományokhoz híven a rendezvény fővédnöke a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke, Freund Tamás, a rendezvény tematikája pedig ezúttal is igazodott az MTA javaslatához. Az idei tudománynapi eseményeken körülbelül 800 személy vett részt, 366 tudományos előadásra került sor 542 szerzőtől, 7 könyvbemutató, 5 díjátadó, több kerekasztal-beszélgetés és workshop fémjelzi a rendezvénysorozatot.

Ünnepi megnyitó

Az ünnepi megnyitót hagyományosan a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében tartottuk, ezúttal is meghívott vendégek mondtak köszöntőt, ünnepi plenáris előadások hangzottak el, ünnepélyes díjátadás és zenei program is volt. A megnyitó délutáni szekcióján fiatal kutatók tartottak előadást az EME székházában.

Az EME 2002 óta rendszeresen megszervezi *A Magyar Tudomány Napja Erdélyben* című rendezvénysorozatot, csatlakozva a Magyar Tudományos Akadémia tudománynapi ünnepéhez. Az ünnepi rendezvény időpontja hagyományosan a november 23-ához közeli hétvége, ezáltal az EME 1859-es alapító közgyűlésére is emlékezünk.

Az elmúlt évek hagyományaihoz igazodva, az idei, 22. rendezvény is két részből állt: a pénteki ünnepi nyitórendezvényen plenáris előadások hangzottak el akademikusoktól és fiatal kutatóktól. A konferencia másnapján vagy november más időpontjaiban az EME szakosztályai és fiókegyesületei 22 konferenciát tartottak a saját tudományterületükön.

A konferencia pénteki plenáris rendezvényét **Bitay Enikő**, az EME elnöke nyitotta meg a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. Ezt követően **Nagy László**, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság elnöke mondott köszöntőt. A rendezvényen több intézmény részéről hangzottak el köszöntések. **Kocsis Károly**, a Magyar Tudományos Akadémia Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke köszöntötte a jelenlévőket. **Soós Anna**, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, majd **Tonk Márton**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora is köszöntötte a rendezvénysorozatot és a jelenlévőket. Ezt követően **Kőrösi Viktor Dávid**, Magyarország Kolozsvári Konzulátusának vezető konzulja mondott köszöntőbeszédet. **Mihályfalvi Katalin**, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség oktatásért felelős ügyvezető alelnöke zárta a köszöntések sorát. Ezt követően a résztvevők néhány perces kisfilmben tekinthették meg az elmúlt évek tudománynapi rendezvénysorozatainak rövid összefoglalóját.

Ünnepi plenáris előadások

Az ünnepi plenáris előadások sorát **Kollár László Péter** építőmérnök, egyetemi professzor, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára nyitotta meg. Előadásának címe: *A tudományos eredmények közlésének és értékelésének változása – küzdelem az új típusú visszaélésekkel*. Ezt követően **Záborszky László** neurobiológus, a New Jersey-i Rutgers University egyetemi professzora, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja tartott előadást, melynek címe: *Az előagyi kolinerg rendszer: anatómia, funkció és szerepe az Alzheimer-kórban*. A szünet után még két plenáris előadás következett. **Szenkovics Dezső**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Kolozsvári Karának dékánja, a Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszék oktatója előadásának címe: *India, az útkereső, ezerarcú óriás*. **Hollanda Dénes** gépészmérnök, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszékének emeritus professzora *A kúpfogaskerek fogazásával kapcsolatos észrevételek* címmel tartott plenáris előadást.

Gr. Mikó Imre-emléklapok

A MTNE 22. fórumán is sor került a **Gr. Mikó Imre-emléklapok** átnyújtására, mely idén is fontos ünnepi mozzanata volt a rendezvénynek. A Gr. Mikó Imre-emléklapokat **Bitay Enikő**, az EME elnöke nyújtotta át összesen **öt** díjazottnak. Az öt díjból kettőt olyan jeles akadémikusoknak nyújtottak át, akik támogatják az MTA és az EME közti intézményi együttműködés fenntartását. A Sapientia EMTE emeritus professzorának kitüntetése a magyar nyelvű felsőoktatásért végzett tevékenység, két fiatal kutató díjazása pedig a fiatal generáció tudományos munkásságának elismerését kívánja szolgálni.

Gr. Mikó Imre-emléklapot kapott **Kollár László Péter** akadémikus, építőmérnök, egyetemi professzor, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, **Záborszky László** neurobiológus, a New Jersey-i Rutgers University egyetemi professzora, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, valamint **Hollanda Dénes** gépészmérnök, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Kar, Gépészmérnöki Tanszékének emeritus professzora. A fiatal tudósok közül Gr. Mikó Imre-emléklappal tüntette ki az EME **Bogdándi Zsolt** történészt, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Jakó Zsigmond Kutatóintézetének igazgatóját, az EME főtitkárát, valamint **Fülöp Ibolyát**, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Gyógyszerészeti Karán, a Toxikológiai és Biofarmáciai Tanszék egyetemi docensét.

A díjátadást követően kiskoncertre került sor a **Flautino Kamaraegyüttes** előadásában, akik Doppler Ferenc: Andante és Rondo című művét adták elő. Péter Orsolya fuvolán, Vajdas Emőke fuvolán, Móriczi Melinda zongorán játszott.

A MTNE 22. fórumának nyitórendezvényén szép számban vettek részt az Erdélyi Múzeum-Egyesület tagjai és az érdeklődők, **134** személy regisztrált a plenáris ünnepségre.

[Fényképgaléria \(Tóth Orsolya felvételei\)](#)

Az ünnepi megnyitó délutáni szekciójára az EME-székház előadótermében került sor, ahol nagyszámú közönség hallgatta meg a plenáris előadásokat. A délutáni plenárisok megtartására ez alkalommal is fiatal erdélyi kutatókat kértünk fel különböző szakterületekről, különböző intézmények képviselőit, azzal a céllal, hogy kutatási eredményeiket minél szélesebb körben mutassák be a hazai közönség előtt is, tudományos kapcsolatokat alakítsanak ki, láthatóvá és ismertté váljanak az erdélyi és magyar tudományosság palettáján.

A plenáris előadások délutáni szekcióját **Gálfi Emőke** történész, a Jakó Zsigmond Kutatóintézet kutatója vezette. Az ülés első felében **Bodó Zalán** informatikus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Matematika és Informatika Kar, Magyar Matematika és Informatika Intézetének egyetemi docense. Az *értelmezhetőség minőségének mérése interpretálható konvolúciós neurális hálókbán* tartott előadást. **Csíki Ottó** közgazdász, tudományos kutató, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának tudományos kutatója előadásának címe *Az Ipar 4.0 technológiák hatása a multinacionális autóiipari termelővállalatok humán erőforrására* volt. **András Orsolya** műfordító, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Magyar Irodalomtudományi Intézetének irodalomtörténésze előadásának címe: *Teremtett lélek. A tudományos fejlődés etikai kérdései Kazuo Ishiguro regényeinek tükrében*. **Bogdándi Zsolt** történész, tudományos kutató, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Jakó Zsigmond Kutatóintézetének igazgatója *Per és tárgyalás a fejedelmi táblán a 16. században* címmel tartott előadást.

A délutáni szekció második részét **Biró-Janka Béla** agrármérnök, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Kertész-mérnöki Tanszékének egyetemi adjunktusa előadása nyitotta, melynek címe: *Gyógynövények felhasználása: kihívások és lehetőségek a harmadik évezredben*. **Sándor Bulcsú** fizikus, egyetemi adjunktus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Fizika Karának adjunktusa *A fizika és a robotika határán: robotok mozgása önszerveződő módon* címmel tartott előadást. **Bába László-István** gyógyszerész, a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem Gyógyszerésztudományi Karának egyetemi adjunktusa előadásának címe: *A preklinikai Alzheimer-kutatás rövid áttekintése a kezdetektől napjainkig*. A plenárisok sorát **Gulyás Gréta** közgazdász, a Partiumi Keresztény Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Gazdaságtudományi Tanszék egyetemi asszisztensének előadása zárta, melynek címe: *Erdélyi wellnessturizmus: Globális trendek, lokális válaszok*.

A délutáni szekció kérdéseinek megvitatása után az Egyetemi Ház éttermében került sor az ünnepi fogadásra.

A konferencia másnapján, november 18-án tartották az EME szakosztályai és fiókegyesületei szekcióülését. A társintézményekkel közösen szervezett tudomány napi rendezvényeket és egyes szakosztályi rendezvényeket november más időpontjaiban tartottak meg.

[A rendezvény programfüzete elérhető itt.](#)

A szakosztályi és fiókegyesületi rendezvények lezárását követően ezekről bővebben tájékozódhatnak az EME honlapján.

Részvevők, szerzők, előadások számokban

Az ünnepi megnyitó és plenáris előadások mellett további 22 szakmai rendezvény gazdagította a tudományos fórumot az EME 7 szakosztálya és 3 fiókegyesülete szervezésében, valamint a Temesvári és a Partiumi szekció szervezésében. Idén összesen 542 szerző 366 előadása került bemutatásra, ezenkívül 7 könyvbemutatóra, 5 különböző díjátadásra, kerekasztal-beszélgetésekre és workshop-okra is sor került.

Akinek nem sikerült csatlakoznia rendezvényeinkhez, kiadványainkból is tájékozódhat az egyes szakterületeken elhangzott előadásokról. Az évi rendszerességgel megjelenő Certamen sorozatban a Nyelv-, irodalom-, néprajztudomány, Történelem és Művészettörténeti, illetve Zenetudományi szekció előadásait, valamint a Műszaki Tudományos Közlemények sorozatban a reáltudományok szakterületen elhangzott előadások írott változatát olvashatják. A természettudományi előadások közlésre javasolt tanulmányai pedig a Múzeumi Füzetek – Acta Scientiarum Transylvanica folyóiratban, az anyagtudományoké pedig az Acta Materialia Transylvanica folyóiratban jelennek meg.

Sajtóvisszhang az ünnepi megnyitóról:

Médiapartnerünk, a kolozsvári Román Közszolgálati Televízió „Erdélyi Figyelő” című műsora már a rendezvény előtt interjút készített Bitay Enikővel, az EME elnökével, illetve az ünnepi megnyitóról, ezek a portál fb-oldalán tekinthetők meg:

<https://www.facebook.com/100050001168484/videos/1698271137317774/>

<https://www.facebook.com/100050001168484/videos/244964445025254>

Médiapartnerünk, a *Szabadság* és a *Krónika* napilapok is közöltek beharangozót, a *Szabadság* pedig cikket és fényképes beszámolót is:

<http://szabadsag.ro/-/tudomanynap-erdelyben-is-tobb-mint-husz-rendezvennyel>

<http://szabadsag.ro/-/magyar-tudomany-napja-erdelyben-22-alkalommal>

<http://szabadsag.ro/-/bitay-eniko-fontosnak-tartjuk-a-tudomanyos-eletet>

<https://kronikaonline.ro/erdelyi-hirek/kiemelten-figyel-a-fiatal-kutatokra-az-erdelyi-tudomanyossag-n-szamos-szakteruletet-fed-le-a-heten-kezdodo-a-magyar-tudomany-nap#>

Rendezvényünket a Magyar Tudományos Akadémia, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., a Communitas Alapítvány, a Kolozs Megyei Tanács és a Kolozsvári Városi Tanács támogatták, melyet ezúton is megköszönünk, hiszen hozzájárultak a rendezvény sikeres megvalósításához.

A rendezvényről a fényképeket Pakó László és Tóth Orsolya, a plakátokat Székely Adrienn készítette.

Külön köszönetünket fejezzük ki a társintézmények szíves együttműködéséért, kiemelve az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságát, a Babeş–Bolyai Tudományegyetemet és a Sapientia Erdély Magyar Tudományegyetemet, az idei rendezvényünk partnereit.

Kolozsvárt, 2023. december 4.

Bitay Enikő, Sófalvi Krisztina